

Muistio

METSÄNEUVOSTON KOKOUS 3/2022

Aika: 5.10.2022 klo 9.00–11.00

Paikka: kokoushuone Jakovara, Mariankatu 9

Osallistujat:

Antti Kurvinen, MMM, pj.

Maria Ohisalo, YM, 1. vpj. (klo 9-10)

Tomi Alakoski, Suomen 4H-liitto

Stefan Borgman, METO - Metsäalan Asiantuntijat ry

Ari Eini, Suomen metsäkeskus

Pentti Linnamaa, YM

Jukka Sippola, Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden liitto Loimu ry

Markus Holopainen, Helsingin yliopisto

Kirsi Joensuu, Suomen Metsäyhdistys ry

Erno Järvinen, MMM

Maria Torttila, LVM

Jari Kostama, Energiateollisuus ry

Kai Merivuori, Sahateollisuus ry

Marko Mäki-Hakola, MTK r.y.

Juha Niemelä, Metsähallitus

Karoliina Niemi, Metsäteollisuus ry

Sami Niinimäki, OKM

Matti Peltola, Koneyrittäjät ry

Ilari Pirttilä, Metsämiesten Säätiö

Eeva Primmer, Suomen ympäristökeskus

Jari Sirviö, Teollisuusliitto

Sari Tasa, TEM

Jari Varjo, Suomen riistakeskus

Satu Rantala, MMM, sihteeri

Asiantuntijat:

Anna Salminen, MMM

Anssi Niskanen, SMK

Eeva-Liisa Jorri, MMM

Lasse Kontiola, MMM

Antti Heikkinen, YM

Josefiina Tiainen, MMM

Päivi Kari, MMM

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Antti Kurvinen avasi kokouksen klo 9.05. Nimenhuudon jälkeen hyväksyttiin asialista kokouksen työjärjestykseksi.

2. Metsäneuvoston edellisen kokouksen pöytäkirja (liite 1)

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Ministerien ajankohtaiskatsaukset

Kuultiin ministeri Kurvisen ja ministeri Ohisaloon katsaukset ja keskusteltiin ajankohtaisista asioista.

Ministeri Kurvinen toi esiin kriisien eli pandemian ja sotatilanteen aikaa. Sota ja sotaan liittyvät välilliset vaikutukset kuten energia, välttämättömyyshyödykkeiden saatavuus, vesihuollon toimivuus, elintarvikehuollon ja ruokaturvan tilanne ovat nousseet keskiöön. Ympäristö- ja ilmastokriisi ei ole kadonnut. Kurvinen korosti, että tilanteesta huolimatta täytyy pystyä tekemään positiivista kehittämistyötä ja olemaan aktiivisia ja rakentavia, muuten ei ratkaisuja ja käänteitä pystytä tekemään. Merkittävintä on Venäjän hyökkäyksen vaikutukset ja koko Itämeren alueen geopoliittisen tilanteen epävarmuus ja jännitteisyys. Tärkeää on myös kriittinen infra, sähkön ja elintarvikkeiden saatavuudesta huolehtiminen sekä teollisuuden toimintakyky talven yli. Näihin pureudutaan varautumisen ministeriryhmässä.

Loppuvaalikauden isoiksi metsäasioiksi Kurvinen nosti maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman, kestävän metsätalouden tukijärjestelmän sekä kansallisen metsästrategian. Kurvinen totesi eurooppalaisen metsäkeskustelun olevan tällä hetkellä valtava haaste. Kurvinen korosti omaa aktiivisuuttamme ja sen tärkeyttä. Ongelmallista on, että tällä hetkellä meidän metsistämme keskustellaan muualla Euroopassa ja kerrotaan, miten asiat menevät. EU pyrkii viemään valtaa kansalliselta tasolta eikä kunnioita jäsenvaltioiden toimintavapautta. Kurvinen nosti esiin, että metsäasioita komissiossa käsittelevät useat pääosastot. Taloudellinen puoli ilmaston osalta unohtuu, kuten se, miten korvataan fossiiliset polttoaineet. Kurvinen piti erittäin tärkeänä, että komissiossa olisi vahvaa metsäosaamista. Ongelmallista on, että suomalaista metsien käyttöä rajaavaa sääntelyä tehdään ilman koordinaatiota ja ilman metsänäkökulmaa. Kurvinen kertoi uskovansa metsäpolitiikkaan, jossa on yhteen sovitettavissa niin metsien nykyistä intensiivisempi taloudellinen hyödyntäminen kuin yleisesti ottaen metsien luonnontilan parantaminen ja yleinen ennallistaminen ja suojelu arvokkaisiin kohteisiin. Kurvinen uskoi tämän olevan mahdollista ottaen huomioon metsäpinta-alamme ja metsäosaamisemme, mutta näki sen vaativan työtä, herkkyyttä ja älykkyyttä.

Ministeri Ohisalo kertoi olevan paljon asioita käynnissä niin luonto- ja ilmastoasioissa kuin metsäasioissakin. Yhtenä isona asiana Ohisalo nosti esiin eduskunnan käsittelyssä olevan luonnonsuojelulain. Ohisalo kertoi, että luonnonsuojelulakia uudistetaan vasta toiseen kertaan lähes sataan vuoteen. Toisena tärkeänä asiana Ohisalo nosti valtioneuvoston pari viikkoa sitten antaman komission esityksen luonnontilan parantamisesta. Ennallistamisen sijaan Ohisalo käytti termiä luonnontilan parantaminen. Hän korosti, että kyse ei ole museoimisesta, vaan aidosta ympäristön tilan parantamisesta. Hän korosti, että Suomi tekee tässä jo hyvää työtä mm. Helmi-ohjelman kautta. Ohisalo esitti, että Suomi voi olla myös esimerkki tässä muualle Eurooppaan päin ja tämä tärkeä työ on osaltamme jo aloitettu.

Ohisalo kertoi, että Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia on valmistelussa. Lisäksi tehdään sitoumustyötä siitä, kuinka Suomi osaltaan toteuttaa EU:n 2030 vuoteen tähtäviä biodiversiteettistrategian tavoitteita. Lisäksi ollaan valmistautumassa YK:n biodiversiteettikokoukseen, joka on koronan takia viivästynyt. Ohisalo kertoi kokouksen viivästymisen olevan syy myös sille, minkä takia Suomen oma kansallinen biodiversiteettistrategia tullaan antamaan vasta kokouksen jälkeen. Kansallisessa metsästrategiassa Ohisalo näki aidon mahdollisuuden suunnannäyttäjän rooliin myös ekologisen kestävyden täyttymisestä talousmetsissä ja samalla olevan tahtotilassa luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen kääntämisessä elpymisuralle.

Ohisalo nosti esiin, että aikanaan maat ovat päättäneet, että luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen pysäytetään vuonna 2010. Tämä jälkeen päätettiin kyseisen vuoden olevan 2020. Nyt puhutaan vuodesta 2030. Ohisalo kertoi tämän tuntuvan käsittämättömältä ajassa, jossa monimuotoisuuskriisi, luontokato ja lajikato ovat aidosti ilmastonmuutoksen veroinen kysymys. Metsäluontotyypeistä 76 % on uhanalaisia, ja tilanteen parantamiseksi pitää tehdä yhdessä määrätietoisesti töitä. Hyvänä esimerkkinä hän nosti esiin Metkan luonnonhoidon rahoituksen lisäämisen. Ohisalo kiitti kollegaministeri Kurvista ja maa- ja metsätalousministeriötä. Luontokadon pysäyttämiseksi tarvitaan toimia läpi eri hallinnonalojen. Hän korosti, että kyse on toimintatapojen uudelleenpohtimisesta, eikä välttämättä usein edes hyvin kalliista toimista.

Ohisalo nosti esiin pikaennakkotiedon Suomen hiilinielujen tilasta. Ohisalon mukaan on selvää, kun hallitus on asettanut tavoitteen paitsi ohjelmassaan niin myös ilmastolaissa, joka heinäkuussa astui voimaan, että päästöjä vähennetään ja samalla kasvatetaan nieluja. Jos nielut häviävät, tarvitaan monin paikoin mahdoton määrä lisää päästövähennystoimia. Ohisalo kertoi, että on linjattu nielupaketista ja lähdetty valmistelemaan maankäytön muutosmaksua. Metsälaille tullaan tekemään ilmastoarviointi. Metkan luonnonhoitorahojen korotuksesta on sovittu. Lisäksi on päätetty laatia selvitys syistä, minkä takia viime vuotta koskevissa pikaennakkotiedoissa maankäyttösektori on muuttunut päästölähteeksi ja mitä tämä tarkoittaa LULUCF veloitteen toteutumiseksi. Metsästrategian tulee tavoitella hiilinielun ylläpitämistä ja kasvattamista sekä edistää päästötavoitteiden ja veloitteiden saavuttamista.

Ajankohtaiskatsausten jälkeen metsäneuvostossa keskusteltiin. Keskustelussa nostettiin esiin EU-komission esityksissä neuvoston iso valta. Nähtiin, että riittävän selkeillä ja ajoissa olevilla yhteisillä kannoilla Suomi voi vaikuttaa. Metsäosaamista tarvittaisiin jo valmisteluvaiheeseen ja Suomesta tätä osaamista löytyisi. Nostettiin esiin, että olisi tärkeä saada useampia jäsenvaltioita saman kannan taakse. Keskustelussa nostettiin myös esiin, että Suomella on tärkeä rooli eurooppalaisessa metsätaloudessa ja pohjoisten boreaalisten metsäekosysteemien vaalimisessa. Keskusteltiin myös siitä, kuinka tärkeää on, että Suomi ajaa EU:ssa vuoropuhelullista metsäpolitiikkaa, jossa pyritään etsimään ratkaisuja yhdessä. Metsästrategian laatimisen nähtiin antavan hyvän tilan keskustella ja hakea sitä kautta yhteistä näkemystä. Biodiversiteetin mukana oleminen on metsästrategiassa tärkeää ja hiili- ja monimuotoisuuskysymykset ovat myös keskeisessä roolissa. Korostettiin erityisesti sitä, että KMS on taloudellisesta näkökulmasta erittäin tärkeä strategia. KMS vie metsäsektorin elinkeinoa eteenpäin ja tämä tulee ottaa vahvasti huomioon.

Keskustelussa todettiin, että metsien kasvusta huolen pitäminen ja metsien käyttö pitkäjänteisesti metsiä aktiivisesti ja oikeaan aikaan hoitaen on erittäin tärkeää. Nostettiin esiin myös se, että jos talousmetsien luonnonhoitoa parannetaan, niin voidaan ehkäistä tulevaisuuden suojelualueiden perustamistarvetta. Luonnonsuojelulain uudistaminen nähtiin tarpeellisena, mutta se millä tavalla sitä uudistettiin, tekee maanomistajien ja metsien käytön näkökulmasta tilanteen erittäin haasteelliseksi. Nähtiin, että laista tekee haasteellisen se, että siellä ei suojelua toteuteta selkeästi vain viranomaisrajauspäätöksin, vaan suojelutoimenpiteitä tehtäisiin suoraan lain nojalla.

4. Kansallinen metsästrategia 2035: tilannekatsaus sekä hankesalkku, Eeva-Liisa Jorri ja Satu Rantala, MMM (liite 2)

Eeva-Liisa Jorri esitti metsäneuvostolle strategian valmistelutyön tilannekatsauksen ja Satu Rantala esitti metsästrategian toimeenpanoa varten laaditun hankesalkun. Kiitettiin myös metsäneuvoston jäseniä aktiivisesta vastaamisesta ennakkokyselyyn ja sitä kautta saadusta palautteesta. Esitysten jälkeen metsäneuvostossa käytiin keskustelua.

Metsäneuvostossa keskusteltiin siitä, että hankesalkkuun tarvittaisiin mukaan myös kilpailukyky ja tuottavuus. Nostettiin esiin huolena, että MMM:n lisäksi myös muiden ministeriöiden pitäisi sitoutua

strategiaan. Puhuttiin tähän liittyen yksityisteiden kunnosta ja silloista. Korostettiin, että pitäisi muistaa koko kuljetusketju ja sen toimivuus myös yleisellä verkolla.

Nähtiin, että metsä- ja luontotieto on erinomainen esimerkki julkishallinnon ja elinkeinoelämän yhteistyöstä ja tärkeä MMM:n metsien käyttöön vaikuttava toimi. Korostettiin, että metsä- ja luontotiedolla parannetaan metsätalouden taloudellista ja ekologista kestävyttä. Elonkirjo-sanan sijaan tuotiin puheenvuorossa esiin toive, että puhuttaisiin tutusta metsäluonnon monimuotoisuudesta.

Huolena tuotiin esiin, että hankesalkussa ei näy metsäsektorin kasvu. Korostettiin sitä, että pelkästään metsien kasvu ei riitä, jos halutaan vahvistaa metsäelinkeinoja ja nähtiin, että metsiin perustuvan liiketoiminnan pitää olla mukana. Nähtiin, että puumarkkinoiden toimivuus ja niiden kehittäminen jäävät nyt pois. Keskusteltiin siitä, että metsien kasvu on tärkeä, mutta haasteeksi nähtiin se, miten puuta saadaan metsistä pois.

Metsäalan uudistumisessa tärkeimpänä nähtiin paikkatieto, ennakoiva vaikuttaminen, metsäalan koulutus ja vetovoima sekä tutkimus. Esitettiin, että strategiassa tulee ottaa paremmin huomioon metsäsektorin kehittämisen ja liiketoiminnan huomioonottavat esitykset.

Metsäalan uudistumiseen liittyen nostettiin tärkeänä asiana nuorisoviestintä. Keskusteltiin siitä, että nuoriin satsaaminen on minkä tahansa alan uudistumisen edellytys. Keskusteltiin siitä, että yhteistyö, moninäköalaisuus, puolueettomuus ja se, että asiat tehdään olemassa olevan opetussuunnitelman mukaan, on tärkeää nuorten kanssa ja kouluyhteistyössä. Kerrottiin, että nuorisoviestinnässä on olemassa Metsäalan nuorisoviestintäryhmä, jossa keskeiset toimijat ovat mukana.

Ehdotettiin hankesalkkuun lisäystä, jossa kerrottaisiin toteutettavan biotalousstrategiaa metsäsektorin osalta. Keskusteltiin myös siitä, että strategiassa pitäisi olla ohjenuora metsien käytöstä YM:n ja TEM:n suuntaan. Metsäymmärrykseen liittyen puheenvuorossa tuotiin esiin toimenpide-ehdotus, jolla lisätään yhteiskunnallista ymmärrystä metsien kokonaisvaltaisista hyödyistä. Pidettiin tärkeänä, että infrakokonaisuus toimii ja siksi strategiassa tulisi puhua koko metsätalouden logistiikan kehittämisestä.

Nostettiin esiin, että strategiassa puhutaan aika paljon ekologisesta suunnittelusta esim. yksityismetsiinkin liittyen. Muistutettiin, että yksityismetsiin liittyen on linjauksissa oltava erityisen tarkkana. Metsäalan uudistumiseen liittyen ehdotettiin, että toimiin pitäisi lisätä hallinnon kehittäminen. Nähtiin, että tietopohjaisen päätöksenteon uudistumisesta puuttuu ymmärrys siitä, että teollisuus kehittyy ja uudistuu pitkälti olemassa olevan pohjalta. Toivottiin, että tietoon perustuvaan päätöksentekoon liittyen näkyisi tieteellinen metsäbiotalouden paneeli, sen kehittäminen ja aseman vakiinnuttaminen. Korostettiin, että kyseessä on ennen kaikkea elinkeinölähtöinen strategia.

Ympäristöministerin erityisavustaja totesi, että heidän näkökulmastaan strategian hyväksyttävyyks vaatii poliittista käsittelyä. Korostettiin, että hiilineutraaliuden ja yleisesti ilmastotyön tekeminen myös metsäpuolella on tärkeää, samoin kuin luontokadon pysäyttäminen. Korostettiin myös sitä, että Suomessa metsät ovat valtavan keskeisiä elinympäristöjä. Nostettiin esiin, että metsätaloutta voi harjoittaa ekologisen kestävyden rajoissa.

Muistutettiin, että metsäneuvosto on ottanut strategiatyön valmistelussa kantaa siihen, että strategiassa kansallista ja taloudellista itsenäisyyttä korostetaan. Tuotiin esiin, että taloudellisen kestävyden elementin ja metsien kansantalouteen tuottaman tulovirran pitäisi näkyä paremmin.

Keskusteltiin siitä, että strategian yhtenä tavoitteena on, että Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla. Nähtiin, että tämän tavoitteen alla pitäisi olla hankkeita. Nähtiin, että liiketoimintaan liittyvät asiat liittyvät isolta osalta TEM:n rooliin. Keskusteltiin metsästrategian ja biotalousstrategian rajapinnoista ja korostettiin sitä, että metsästrategia on tärkeä pohja

biotalousstrategian toteuttamiselle. Tulevaisuuden haasteena nähtiin se, ketkä ovat osaajat vuonna 2035 ja ketkä siirtävät osaamista seuraaville. Esitettiin, että metsästrategia kontribuoi biotalousstrategian toteuttamista.

Ministeri Kurvinen veti yhteen keskustelua ja ehdotti, että strategiaan tehdään vielä ennen lausuntokierrosta muutamia tarkennuksia. Hän korosti, ettei hallituksessa tässä vaiheessa sovita strategiasta ja sen sisällöstä. Strategia lähetetään lausunnoille ja sitä muokataan lausuntokierroksen jälkeen lausuntojen pohjalta. Puheenjohtaja Kurvinen totesi, että saamelaiskäräjien jäseneltä on tullut sihteerille kirjallinen kommentti.

Asiakohdassa kuultiin esitys, keskusteltiin siitä ja tehtiin päätös etenemisestä. Metsäneuvosto päätti, että strategia voi lähteä lausunnoille, kun tarkennukset talousnäkökulmasta on tehty.

5. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimeenpano, Anna Salminen, MMM (liite 3)

Ei ehditty kuulla esitystä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimeenpanosta. Merkittiin esitys tiedoksi.

6. Alueellisten metsäohjelmien tilannekatsaus sekä yksityisteiden ja siltojen kuntotieto (TIESIT) -hanke, Anssi Niskanen, Suomen metsäkeskus (liite 4)

Anssi Niskanen kertoi metsäneuvostolle alueellisten metsäohjelmien tilannekatsauksen. Maakunnalliset metsäneuvostot päättävät alueellisista metsäohjelmista. Suunnitelmana on, että kun kansallinen metsästrategia hyväksytään, päivitetään toimenpiteet alueellisiin metsäohjelmiin, jotta ne ovat yhdensuuntaisia KMS:n kanssa.

Toisena asiana Niskanen kertoi yksityisteiden ja siltojen kuntotieto -hankkeesta. Varautumisen ministeriryhmän kautta on saatu rahoitus teiden ja siltojen kuntokartoitukseen. Toiveena olisi, että pysyttäisiin rakentamaan tie- ja siltatietojärjestelmä, jossa tieto, joka kerätään pääosin kaukokartoitusjärjestelmällä, saataisiin toimijoiden käyttöön. Suomessa on valtavasti yksityisteitä, joista ei ole olemassa edes perustietoa. Järjestelmän tekemisessä tulee olemaan paljon myös lainsäädännöllistä työtä. Niskanen korosti, että työ vaatii toimialan sitoutumista ja mukana olemista, sillä metsäkeskus ei tule tähän työhön yksin pystymään. Niskanen kertoi hankkeen olevan ainutlaatuinen mahdollisuus. Niskanen toivon metsäneuvoston jäseniltä tukea, koska toteutuessaan tämä on toimialan yleisen taloudellisen kestävyuden edistämisen kannalta erittäin oleellista.

Metsäneuvostossa käytiin lyhyt keskustelu esityksen jälkeen. Nostettiin esiin, että asia liittyy esim. kiertotalouden kannalta siihen, että digitalisaatioissa meillä pitää olla yhteisiä rajapintoja. Tämän kerrottiin liittyvän myös energiakysymyksiin. Teiden kunnostukseen liittyen nähtiin, että kiertotalouspuolelta voisi löytyä erilaisia uusia ratkaisuja ja TEM toimisi asiassa mielellään yhteistyössä. Nostettiin esiin myös tierekisteriasia ja kerrottiin, että 11.10. saakka lausunnoilla on yksityistieasetusmuutos.

7. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

8. Tiedoksi

Ei asioita tiedoksi.

9. Seuraava kokous

Seuraava kokous 14.12.2022 klo 14.30-16.30

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.49 ja toivotti hyvää retkipäivää.

Liitteet

Liite 1 Edellisen kokouksen 15.6.2022 muistio

Liite 2 Kansallinen metsästrategia 2035 Tilannekatsaus ja hankkeet

Liite 3 Metsäneuvosto-05102022-MISU-Salminen

Liite 4 AMO tilanne ja TIESIT -hanke